

TRØNDERENERGI KRAFT AS
Postboks 9481 Torgarden
7496 TRONDHEIM

Vår dato: 26.06.2023

Vår ref.: 202120489-7 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVEs saksbehandler: Ylva Bencze Rørå

Vedtak om revisjon av konsesjonsvilkår for regulering av Svartelva/Skaugdalsvassdraget i Indre Fosen kommune, Trøndelag

Det skal gjennomføres en vilkårsrevisjon i medhold av vassdragsreguleringsloven. Revisjonssaken gjelder vilkårene for følgende konsesjon:

- Tillatelse til å regulere Storvatn i Svartelva i Leksvik og Rissa herreder fastsatt ved kronprinsregentens resolusjon 29.06.1956.

Innkomne krav

Vi viser til brev og krav fra Fosen Naturvernforening av 14.11.2021 og Indre Fosen kommune av 25.10.2022. Kravene gjelder revisjon av vilkår for konsesjon gitt ved:

- Tillatelse til å regulere Storvatn i Svartelva i Leksvik og Rissa herreder fastsatt ved kronprinsregentens resolusjon 29.06.1956.

Revisjonens formål

Hovedformålet med en revisjon er å bedre miljø- og naturforholdene ved å avbøte ulemper og negative virkninger ved utbyggingen. Bestemmelser i konsesjonen om høyeste og laveste regulerte vannstand (HRV og LRV) samt overføringer kommer ikke inn under hva som kan revideres. Revisjonen åpner imidlertid for å vurdere blant annet endring i manøvreringspraksis, minstevannslipp og biotopjusterende tiltak.

NVE vil i sin behandling følge OEDs «Retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragskonsesjoner» av 25.05.2012.

Kravene

Fosen Naturvernforening sendte inn krav om revisjon den 14.11.2021. Kravet er fremmet på bakgrunn av hensyn til friluftsliv, landskap og naturmangfold. Reguleringspåvirkningen er ansett som størst på fisk og fiskemuligheter, og på naturmangfold. Fosen Naturvernforening påpeker at det særlig er de regelmessige større variasjonene i vannslipp til Skauga som gir en negativ påvirkning. De viser også til at elvemuslingbestanden er tynn med svak rekruttering, og at dette er en prioritert art i naturmangfoldsloven og en norsk ansvarsart. Fosen Naturvernforening trekker frem følgende hovedkrav for revisjonssaken:

- Et mer miljøvennlig vannføringsregime, med krav til minstevannføring og driftsvannføring
- Senkning av reguleringshøyden i Storvatnet
- Økt fyllingsgrad i Storvatnet før vinteren

Indre Fosen kommune oversendte krav om revisjon den 25.10.2022. Arealutvalget i Indre Fosen kommune fattet følgende vedtak i møte den 18.10.2022 (sak 084/22):

«Indre Fosen kommune ber NVE om å foreta revisjon av konsesjonsvilkårene for Svartelva/Skaugdalsvassdraget.»

Kommentarer fra konsesjonær

NVE oversendte kravene til TrønderEnergi Kraft AS (TEK) for kommentarer den 21.11.2022. NVE mottok kommentarene den 10.03.2023. NVE oppsummerer hovedpunktene for kommentaren her:

TEK kommenterer at kraftproduksjonsberegningene som ligger til grunn for NVE og Miljødirektoratets rapport 49/2013 er for høyt. I rapporten er det anslått årlig produksjon på 62 GWh, mens midlere kraftproduksjon i perioden 2003-2012 er 53,1 GWh/år.

Angående krav om minstevannføring påpeker TEK at det er svært utfordrende å etablere et arrangement for slipp fra damstedet i Storvatnet, ettersom vannstanden varierer med 5,9 m. Mulige løsninger for slipp av minstevannføring vil innebære betydelige landskapsinngrep og høye investeringskostnader. TEK mener derfor at minstevannføring fra Storvatnet vil være uforholdsmessig, sett i forhold til kost/nytte.

For pålagt driftsvannføring kommenterer TEK at det er mulig å gjennomføre et slikt tiltak innenfor turbinens tekniske begrensninger, men det vil redusere mulighetene til å optimalisere levering av kraftproduksjon og effekt etter behov.

De viser til at det er gjennomført flere undersøkelser i Skauga, og at undersøkelsene har konkludert med at det er behov for å gjennomføre tiltak for å bedre oppvekstforholdene for laks og sjørøtt. For å gjennomføre tiltak ble Skaugaprojektet iverksatt. Gjennomførte tiltak inkluderer utlegging av stein, fordypning av elveløpet og etablering av kulper. Prosjektet ble ferdigstilt i første halvdel av 2022. Miljødirektoratet har pålagt TEK å gjennomføre ferskvannsunndersøkelser i Skauga for å vurdere effekten av tiltakene. Prosjektperioden varer fra 2022 til 2024.

Det har også blitt gjennomført fiskebiologiske undersøkelser i Storvatnet høsten 2019. Det ble konkludert at mulighetene for lokal reproduksjon av ørret var gode, og TEK har mottatt varsel fra Statsforvalteren at utsettingspålegg knyttet til ørret vil bli avsluttet.

Det er registrert flere observasjoner av ål i Skauga i 2014, mens Storvatnet har kun en registrering av ål fra 1909. TEK har ingen indikasjoner på at ålen vandrer til eller benytter Storvatnet som oppvekstområdet i dag. De mener at tiltak som åpner Svartelva og

Storvatnet for sikker ålevandring med stor sannsynlighet vil være kostbart og utfordrende å gjennomføre, ettersom det er stor avstand mellom kraftverksinntaket og utløpselven.

Gjennom kartlegging i 2014 ble det funnet tre lokaliteter med elvemusling nedstrøms Svartelva kraftverk. Vekstanalyser basert på et fåtall individer indikerte meget god vekst. Bestanden er allikevel vurdert som tynn, og sannsynligvis med svak rekruttering. Påvirkningskilder er oppgitt å være kanalisering av elva og at den har en flat, homogen og hardpakket bunn, samt avrenning fra landbruket. TEK mener at driftsvannføring og minstevannføring ikke vil kunne oppnå ønsket effekt for elvemuslingsbestanden.

TEK viser forståelse for at enkelte kan oppleve reguleringssonen i Storvatnet og varierende vannføring i elveløpet som negativt for friluftslivet. De påpeker at det i mange år har vært praktisert tilpasset kjøring av kraftverket av hensyn til laksefisket. TEK opplever at dette ses på som positivt for fisket.

Både Skauga nedre del (132-77-R) og Svartelva (132-44-R) har miljømål som kan medføre krafttap. TEK kommenterer at oppnåelse av miljømålet for Skauga er avhengig av andre påvirkere enn vannkraft, og at det trolig er mer riktig å gi Svartelva et «mindre strengt miljømål» enn å innføre minstevannføring, basert på tekniske utfordringer med etablering av slipparrangement.

TEK har ikke vurdert mulighetene for opprusting og utvidelse av reguleringen, men vil prioritere en slik vurdering dersom NVE åpner vilkårsrevisjon.

NVEs vurdering og konklusjon

I NVE og Miljødirektoratets rapport om nasjonal prioritering av vannkraftkonsesjoner som kan revideres innen 2022 (NVE Rapport 49/2013) er Svartelva/Skaugdalsvassdraget plassert i kategori 1.2 lavere prioritet. Dette er vassdrag med middels potensial for forbedring av viktige miljøverdier, og med antatt større krafttap (sammenlignet med vassdrag i kat. 1.1) i forhold til forventet miljøgevinst. Forslag til prioritering av vassdrag er gjennomført på overordnet nivå og basert på eksisterende kunnskap av varierende omfang og kvalitet. I den enkelte revisjonssak vil det finnes et bredere og mer konkret kunnskapsgrunnlag for de vurderinger og avveininger som skal gjøres.

Klima- og miljødepartementet godkjente den 31.10.2022 den reviderte vannforvaltningsplanen for Trøndelag, for perioden 2022-2027. I godkjenningen er to vannforekomster som berøres av reguleringen oppført på vedlegg 2 med miljømål som kan medføre krafttap:

Tabell 1. Berørte vannforekomster på vedlegg 2. SMVF: sterkt modifisert vannforekomst; DØP: dårlig økologisk potensial; GØP: MØP: moderat økologisk potensial; godt økologisk potensial

Vannforekomst ID	Vannforekomst navn	Naturlig/S MVF	Økologisk tilstand/potensial	Miljø mål	Frist for måloppnåelse
132-44-R	Svartelva	SMVF	DØP	GØP	2033

132-77-R	Skauga nedre del	SMVF	MØP	GØP	2033
----------	------------------	------	-----	-----	------

Den største påvirkningen på Svartelva er hydrologiske endringer uten minstevannføring som følge av vannkraft. I vann-nett er tiltaket å slippe miljøbasert minstevannføring foreslått for å oppnå miljømålet. Skauga nedre del er påvirket av blant annet hydrologiske endringer og kanalisering. I vann-nett er det foreslått flere aktuelle tiltak for å oppnå miljømålet, deriblant biotoptiltak og innføring av miljøbasert minstevannføring.

Miljømålene for de to vannforekomstene skal oppnås innen 2033. NVE har i dag mange saker om vilkårsrevisjoner til behandling og må prioritere høyest de vilkårsrevisjonene med miljømål og frister. Vassdrag med miljømål i 2027 prioriteres før de med miljømål i 2033.

Det er NVEs syn at det ved en vilkårsrevisjon skal legges vekt på miljøforbedrende tiltak. De miljømessige virkningene som er tatt opp i kravene påvirker allmenne interesser som ligger innenfor det som kan ivaretas gjennom konsesjonsvilkårene. Behovet for slike vilkår vurderes best gjennom en revisjonsprosess.

Når det gjelder krav knyttet til økonomiske vilkår (konsesjonsavgifter, konsesjonskraft og næringsfond) og krav knyttet til privatrettslige forhold omfattes disse normalt ikke av en vilkårsrevisjon.

NVE vedtar at det skal gjennomføres en vilkårsrevisjon etter vassdragsreguleringslovens § 8 med grunnlag i vurderingene over. Revisjonssaken gjelder vilkårene for følgende konsesjon:

- Tillatelse til å regulere Storvatn i Svartelva i Leksvik og Rissa herreder fastsatt ved kronprinsregentens resolusjon 29.06.1956.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Videre saksgang

NVE ber om at TrønderEnergi Kraft AS utarbeider et revisjonsdokument i tråd med mal for revisjonsdokument og OEDs «Retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragskonsesjoner». Retningslinjene finnes på våre [hjemmesider](#).

Ved utarbeidelse av revisjonsdokumentet skal man legge vekt på de forholdene som fremgår av kravdokumentene. Ved behov for ytterligere presisering og prioritering av kravene bør dette skje i dialog mellom kravstillerne, TEK og NVE med formål å få frem et best mulig underlag for revisjonsdokumentet. Dersom det er aktuelt å samordne opprustnings- og utvidelsesprosjekter med revisjonen må den videre prosessen rundt dette avklares med NVE før utarbeidelse av revisjonsdokumentet.

NVE vil anmode om at kotehøyder for reguleringer og annet oppgis i henhold til Kartverkets nyeste høydesystem (NN2000). Om nødvendig bør disse kotehøydene oppmåles på nytt.

Miljødirektoratet har pålagt TEK å gjennomføre undersøkelser som bidrar til å gi et bedre kunnskapsgrunnlag som kan legges til grunn for revisjonsprosessen. Undersøkelsene gjennomføres i perioden 2022-2024. For at også data fra de pågående undersøkelsene kan inngå i revisjonsdokumentet, mener NVE det er hensiktsmessig å gi en noe utvidet frist til å utarbeide dette. Revisjonsdokumentet skal sendes til NVE for kvalitetskontroll før det kan endelig godkjennes og sendes på høring. Vi ber om at det lages et utkast til revisjonsdokument som sendes NVE **innen 01.10.2024**. Ta gjerne kontakt med vår saksbehandler for å avklare innholdet i dokumentet.

NVE vil sende revisjonsdokument til berørte parter for uttalelse. Dokumentet legges ut til offentlig ettersyn lokalt og på internett, og kunngjøres i lokalpressen. Det vil etter høringen bli foretatt en befaring i området, ev. også avholdt møte med kommunene. NVE skal etter dette gi sin innstilling til Olje- og energidepartementet.

For nærmere informasjon om saksbehandlingen viser vi til OEDs «Retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragskonsesjoner» og til NVEs hjemmesider ([Revisjon av konsesjonsvilkår - NVE](#)).

Med hilsen

Inga Nordberg
direktør

Carsten Stig Jensen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

TRØNDERENERGI KRAFT AS

Kopimottakerliste:

Fosen Naturvernforening

TBMV - Seksjon for miljøtilsyn vassdragsanlegg

Trøndelag fylkeskommune

Indre Fosen kommune

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG

EKK - Seksjon for kraftsituasjon og ressurser

EKV - Seksjon for vannkraftkonsesjoner - Jakob Fjellanger

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.